

2017 Yılı Faaliyet Raporu

Mor Çatı Kadın Sığınağı
Vakfı

İçindekiler

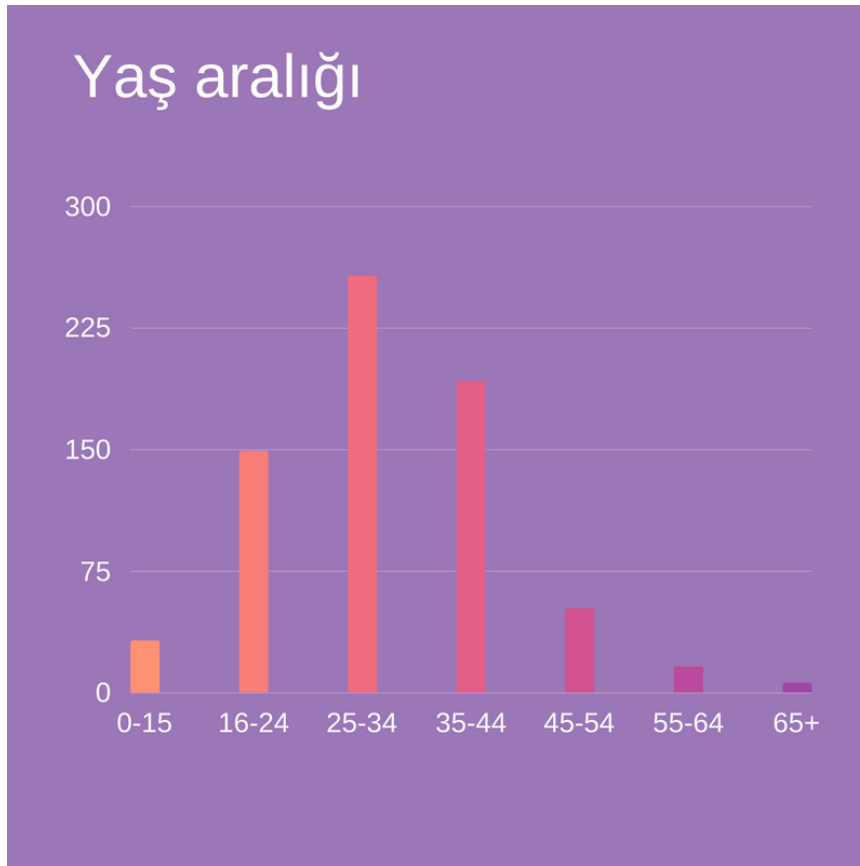
DAYANIŞMA MERKEZİ ÇALIŞMALARI	2
<i>Maruz Kaldığı Şiddet Biçimi</i>	3
<i>Talep Edilen ve Verilen Destekler</i>	8
SİĞİNAK ÇALIŞMALARI	10
<i>Sığınakta Kalan Kadınların Mor Çatı'ya Başvurma Nedenleri ve Maruz Kaldıkları Şiddet Biçimleri</i>	10
<i>Bebek, Çocuk ve Ergenlere Yönelik Erkek Şiddeti</i>	13
<i>Sığınakta Kalan Kadın, Çocuk ve Ergenlere Sağlanan Destekler</i>	15
<i>Sığınakta Kalan Kadın ve Çocukların Şiddet Yaşantısından Çıkmasına ve Güçlenmesine Katkı Sağlayan Diğer Destek, Çalışma ve Etkinlikler</i>	16
<i>Sığınaktan Ayrılma</i>	17
<i>Sığınak Sonrası Yaşam</i>	18
BİLGİ VE DENEYİM PAYLAŞIMLARI	20
<i>Gençlere Yönelik Çalışmalar</i>	20
<i>Gönüllü Ağının Genişlemesi</i>	20
<i>Atölye Çalışmaları</i>	20
<i>Yayınlarımız, Düzenlediğimiz ve Katıldığımız Etkinlikler</i>	21

DAYANIŞMA MERKEZİ ÇALIŞMALARI

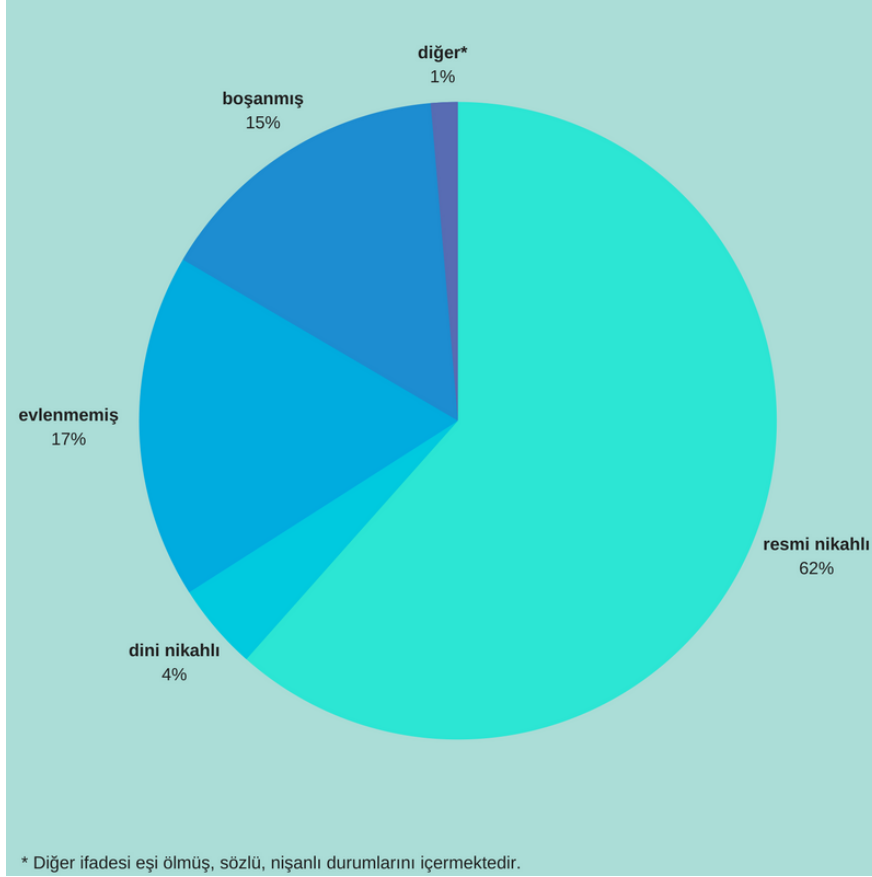
Mor Çatı Dayanışma Merkezi'ne 2017 yılı Ocak-Aralık ayları arasında başvuran 1001 kadın ve çocukla yürütülen çalışma boyunca 2314 görüşme yapıldı. İlk iletişime geçme yollarının 834'ü telefonla, 126'sı e-postayla, 41'i yüz yüze gerçekleşti. Kadınların 824'ü Mor Çatı ile kendileri iletişime geçtiler. Ancak güvenlik, iletişim sorunları gibi sebeplerle kadın ve çocuklar adına 177 kişi başvuru yapmıştı. Bunlar kadın ve/veya çocukların akrabaları, arkadaşları, avukatları olabileceği gibi kurum çalışanları da olabilmektedir.

Mor Çatı, İstanbul'da faaliyet gösteren yerel bir kadın örgütüdür. Ancak Türkiye'nin hemen her yerinden şiddete maruz kalan kadın ve çocuklar Mor Çatı'ya ulaşarak destek almaktadır. Başvuran 1001 kadın ve çocuktan yerleşim yeri bilgisi paylaşılan 756'sının 535'i İstanbul'dan, 201'i diğer şehirlerdendir. Bununla birlikte yurtdışından 20 kişi başvurmuştur. Başvuranlardan 62'si Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı değildir.

2017 yılında şiddete maruz kaldığı için Mor Çatı'dan destek alan 1001 kişiden 711'inin yaş bilgisine erişebildik. Buna göre başvuranların yaşları 0 ile 77 arasında değişmektedir. Mor Çatı'ya en çok 25-34 yaş aralığındaki kadınlar başvurdu. Başvuruların 45'i çocuktur.

Yapılan görüşmelerde, medeni durumuna ilişkin bilgi alabildiğimiz 658 kadından 405'i resmi nikahlıydı, 29'u ise dini nikahlıydı. 115 kadın evlenmemiş olduğunu, 100 kadın ise boşanmış olduğunu belirtti.

Yapılan görüşmelerin 1026'sından şiddet uygulayana dair bilgi alınabildi. Şiddet uygulayanların büyük bir bölümü koca, eski koca, partner, eski partner, nişanlı/sözlü, baba gibi kadın ve çocukların yakından tanıdığı, bildiği, güvendiği kişilerdi. 2017 yılında da kadınlar en çok kocaları tarafından şiddete maruz bırakıldı. 491 kadın kocasından şiddet gördüğüne dair bilgi verdi. Ancak çoğu durumda kadınlar sadece kocaları tarafından değil kocanın akrabası, kadının akrabası, çocuğu, babası ve erkek arkadaşları tarafından da çoklu şiddete maruz bırakıldılar.

Maruz Kaldığı Şiddet Biçimi

Kadına yönelik erkek şiddeti, kadınları kontrol etmek, cezalandırmak, güç göstermek, öfke boşaltmak ve erkek egemen sistemin devamlılığını sağlamak için kullanılan bir araçtır. Şiddet fiziksel, psikolojik, cinsel ve ekonomik olabildiği gibi yeni dönemle ortaya çıkan ve sıklıkla karşılaştığımız dijital şiddet, flört şiddeti, ısrarlı takip biçimlerinde de olabilmektedir.

Mor Çatı'ya başvuran kadınların bilgi ve becerisi, içinde bulunduğu şartlar ve yaşadığı durumun özgünlüğü sebebiyle şiddeti anlatması ve bunu anlamlandırması farklılaşmaktadır. Örneğin çoğunlukla şiddete maruz kalıp kalmadığına ilişkin sorular sorulduğunda şiddetin fiziksel şiddetle eşleştirildiği, fiziksel şiddetin olmadığı durumlarda farklı şiddet türlerinin görmezden gelindiği gözlemlenmektedir. Öyle ki eğer şiddet uygulayan kişi psikolojik şiddet uygulayıp hiç fiziksel şiddet uygulamadıysa kadınlar hiç şiddet olmadığını aktarabilmektedirler. Fiziksel şiddetin bedende bırakabileceği izler sebebiyle de belirgin olması, medyada şiddetle ilişkili görseller, haberler hazırlandığında çoğunlukla fiziksel şiddete ilişkin görseller kullanılması da şiddetin fiziksel şiddetle ilişkilendirilmesini pekiştirmektedir. Oysa şiddet sadece dayak ve darp şeklinde gerçekleşmez. Birçok durumda birkaç şiddet türü bir arada görülmektedir.

Kadınlar maruz kaldıkları şiddeti anlattıkları gönüllüleri tanımadıkları için şiddeti dile getirmekte zorlandıkları durumlar olmaktadır. Kadınlar, genellikle yakınlarındaki kişilerden şiddet görmektedirler. Bu yakın ilişkilerin karmaşık yapısı, duygusal bağlar da kadınların ilişki içerisinde karşılaştıkları şiddeti dile getirmeyi zorlaştırmaktadır. Toplumsal normlar, şiddeti görmezden gelmeyi, duyurmamayı, saklamayı dayatmaktadır. Birçok kadın yaşadıklarını anlatırken utanç duyabilmekte ve/veya şiddetin sorumlusu ve suçlusu olarak kendisini görmektedir. Bu durum kadınların dile getirilmesi daha kolay, daha anlaşılabilir gördükleri şiddet biçimini paylaşmalarını sağlarken, maruz kaldıkları diğer şiddet biçimlerini anlatmamalarına neden olmaktadır. Örneğin partnerinin hakaret ettiğini söylerken tokat attığını söylememek gibi.

Şiddet biçimlerini, dozajını, sıklığını hiyerarşik bir biçimde ayırmak zordur. Bir şiddet türü diğerlerinden daha önemli ya da önemsiz değildir. Ancak bazı şiddet türlerinin toplumsal açıdan farklı biçimlerde değerlendirilmesi, karşılığının olması ya da olmaması şiddetin dile getiriliş biçimini de etkilemektedir. Örneğin eşinin fiziksel şiddet uyguladığını çok daha açık, engelsiz ya da çeşitli normlarla saklamaya gerek kalmadan ifade edebilirken, maruz kaldığı cinsel şiddeti paylaşması zor olmaktadır. Cinselliğin anlatılmasının "ayıplanması", cinselliği "erkeğe karşı kadınlık görevi olarak" addeden toplumsal normlar sebebiyle anlattıklarına yargılayıcı yaklaşılması kadınların cinsel şiddeti paylaşmamasına neden olmaktadır.

Mor Çatı'ya başvuran kadın ve çocukların en sık maruz kaldığı şiddet biçimi 2017 yılında da psikolojik şiddet oldu. Birçok kadın psikolojik şiddete ilişkin eylemleri yok sayıyor, normalleştiriyor. Büyük bir kısmını sosyal çalışmacısı tanımlıyor ve kadına geri bildirim

yapıyor. Bununla birlikte kadınların yaşadıkları diğer şiddet türlerinden etkilenmelerini de psikolojik şiddet olarak değerlendiriyoruz. Yapılan görüşmelerde başvuranlardan 676'sı psikolojik şiddete maruz kaldıklarını belirtmiştir. Kadın ve çocuklar, alay etme/aşağılama, bağırma, baskı uygulama, bilgi saklama, ailesine zarar vermekle tehdit, çocukları kaçıрма/uzaklaştırma, evden atma, evliliğe zorlama, fiziksel veya cinsel şiddetle tehdit etme, güven kırma, hakaret, iftira, intihara zorlama, intihar etmekle tehdit, iş yerinde taciz, izolasyon, küçük yaşta evlilik, küfür, küsme, mobbing, kıskançlık, suçlama, tehdit, zorla evlilik, zorla kürtaj gibi şekillerde psikolojik şiddete maruz kalmaktadırlar. Psikolojik şiddetin tezahür ettiği bu eylemler içinde 133 kişinin şiddete dair anlatısında baskı uygulamaya, 116 kişide tehdide, 94 kişide hakarete, 68 kişide güven kırmaya yönelik davranışlara rastlanmıştır. Özellikle baskı uygulama ve tehdit, kadınların şiddetten çıkmaya çalıştıkları zamanlarda bunu engellemek ya da failin bu şiddetin duyulmaması, görülmemesi için uyguladığı şiddet biçimleridir.

Şiddet uygulayanlar, kadınlar ayrılmaya ya da boşanmaya karar verdiğinde kadına ya da ailesinden birilerine zarar vereceğini, çocukları göstermeyeceğini, vermeyeceğini, kadını öldüreceğini, peşini bırakmayacağını söyleyerek tehdit etmekte ve baskı altına almaktadır. Bununla birlikte ilişki içerisinde şiddet uygulayanın kadına yalan söylemesi, kandırması, manipüle etmesi, verdiği sözü tutmaması ve kadının sahip olduğu kişisel özellikleri, hassasiyetlerini kullanarak istediğini yaptırması kadınların güvenlerini kırmaktadır. Örneğin, şiddet uyguladıktan sonra bunu bir daha yapmayacağına dair söz verip ilerleyen zamanlarda tekrarlaması, borcu olduğunu söyleyip kadının kazancını alması ve bu parayı borcu ödemek yerine kişisel zevk ve bağımlılıkları (sigara, alkol, uyuşturucu, kumar gibi) için kullanması gibi.

Psikolojik şiddetten sonra sıklıkla görülen şiddet türü fiziksel şiddetti. 443 görüşmede fiziksel şiddete ilişkin veriler vardı. Ateşli silahla vurma, bedende morluk/kızarıklık, bedende yanık izi, bedende yara, bıçaklama, boğmaya çalışma, cisimle bedene vurma, dayak, eşyaları kırma, fiziksel iz bırakmayan darp, kafa travması, kemiklerde kırık, organ işlevi kaybı, ölüme yol açabilecek darbe, üzerine yürüme, yakmaya çalışma fiziksel şiddet biçimlerindendi. Bunlar arasında kadınlar en çok bedende morluk/kızarıklık oluşturacak biçimde (91 kişi) fiziksel şiddete maruz kalmışlardır. Fiziksel şiddetin özellikle gözle görüldüğü durumlarda kadınların bu durumu ev dışındaki başka kişilere açıklamalarında başka zorlukların da olduğu, iş yerinde, arkadaş çevresinde, okulda bu durumu açıklamakta zorlandıkları görülmüştür.

Uğradığı fiziksel şiddet sonucu işe gidemeyen kadınların dolaylı olarak ekonomik şiddete de maruz kaldığı gözlenmiştir.

Sık görülen diğer fiziksel şiddet biçimleri ise dayak (65 kişi) ve iz bırakmayan darptı (61 kişi). Fiziksel şiddet sonucunda kalıcı veya geçici sakatlanmalar yaşayan ve hayatını kaybeden kadınlar olmuştur.

Cinsel şiddet, kadın ve çocukların dile getirmekte zorlandığı, anlatılması güç ancak diğer şiddet biçimleriyle birlikte görülen yaygın şiddet türlerinden biridir. Cinsel şiddet; aldatma, başka biriyle olan ilişkiyi seyrettirme veya anlatma, cinsel yönelimini aşağılama, çocukların önünde cinsel ilişkiye zorlama, ensest, fuhuşa zorlama, bir cisimle cinsel zorbalık yapma, pornografik film/resim seyretmeye zorlama, taciz, tecavüz, zorla anal ilişki şeklinde görülebilmektedir. Cinsel şiddete maruz kaldığına dair bilgi veren 172 kadın ve çocuk olmuştur. Bu cinsel şiddet biçimlerinden en çok karşılaşılanı ise tecavüz (53 kişi) olmuştur. Taciz (27) ve aldatma (25) ise sık görülen diğer cinsel şiddet biçimlerindedir. Diğer şiddet türlerinde de görüldüğü üzere cinsel şiddeti uygulayanlar yine baba, abi, amca, partner, eski partner, eski koca, arkadaş gibi kadınların tanıdığı kişilerdir. Cinsel şiddet, sadece ev dışındaki kişiler ya da akrabalar tarafından uygulanmamaktadır. Kadınlar, evlilikleri içerisinde kocaları tarafından da istemedikleri zamanlarda, istemedikleri şekillerde cinselliğe zorlanarak cinsel şiddete maruz kalmaktadırlar. 2017 yılında 79 kadın kocasından cinsel şiddet gördüğünü paylaşmıştır. Cinselliğin “kocaya karşı görev, kadınlık görevi” şeklinde tanımlanması, cinselliği reddetmenin “kocanın evlilikten veya evden soğuması”, erkeğin aldatma nedeni olarak gösterilmesi evlilik içi cinsel şiddeti görünmez kılmaktadır. Kadınlar çoğu zaman ya bu durumu anlatamamakta ya da bu şiddeti normalleştirmektedirler.

Cinsel şiddete maruz kalanların 24’ü çocuktur. Babası, eniştesi, başka akrabaları, arkadaşları, partneri gibi tanıdığı kişilerden cinsel şiddet gören çocuklardan 9’u tecavüze maruz kalmıştır. 8 çocuk ise taciz görmüştür. Çocuklara cinsel şiddet uygulayan kişilerin çoğunlukla tehdit ederek ve/veya baskı uygulayarak çocuğun bunu anlatmasını engelledikleri görülmüştür.

Kadınların çoğunlukla adlandırmakta güçlük çektikleri, göremedikleri ya da normalleştirdikleri bir diğer şiddet türü ise ekonomik şiddettir. Şiddetten uzaklaşabilmek için uygun şartların sağlanmasında ekonomik kazanımlar, birikimler ve çalışma özgürlüğü birçok kadın için belirleyici olmaktadır. Erkekler, kadınları kontrol altında tutmak, şiddet ilişkisinden çıkmalarını engellemek, hareket alanlarını kısıtlamak için ekonomik şiddet uygulamaktadırlar. Örneğin kadınlar kendilerine şiddet uygulayan kişilerin “benim param senin paran diye bir

şey olmaz”, “para kocada olmalı”, “kadın çocukların başında dursun, çalışmasın” gibi söylemlerle maruz bırakıldıkları ekonomik şiddeti dile getirmektedirler. Şiddet uygulayanlar, diğer şiddet biçimlerinde olduğu gibi farklı eylemlerle ekonomik şiddet uygulamaktadırlar. Bunlar kadını borçlandırma, çalışmaktan alıkoyma veya zorla çalıştırma, kazancına el koyma, eve para bırakmama veya çok az para bırakarak geçinmeyi isteme, evin geçimine katkıda bulunmama, çocukların ihtiyaçlarına dair sorumluluk almama, parayı kullanarak aşağılama, parayı saklama, parayla ilgili hesap sorma ve zorla iş bıraktırma gibi eylemlerdir. 2017 yılında 199 kadın ekonomik şiddete maruz kaldığını belirtmiştir. Bu kadınlardan 59’u beraber yaşadıkları kişinin eve hiç para bırakmayarak ya da çok az para bırakarak, eve ve çocuklara dair sorumluluk almayarak şiddet uyguladığını anlatmıştır. Bununla birlikte sık karşılaşılan bir diğer ekonomik şiddet türü kadının borçlandırılmasıdır. 22 kadın şiddet uygulayanın kendisini borçlandırdığını ve ekonomik yönden zor durumda bıraktığını ifade etmiştir. Şiddet uygulayan kişi geliri olmadığını gösterip kadının adına kredi çekmek, kadının adına dükkan açıp iflas ettiğinde borcu kadına bırakmak gibi eylemler yoluyla ekonomik şiddet uygulamaktadır.

Talep Edilen ve Verilen Destekler

Kadınların şiddetten uzaklaşmak ve aldıkları kararları hayata geçirebilmek için birçok farklı ihtiyacı olabilir. Hukuki haklarını öğrenmek, sosyo-ekonomik ve sosyo-psikolojik desteklerden yararlanmak bu ihtiyaçların başında gelmektedir. Maruz kaldığı şiddet kadının uzun vadeli planlar yapmasını engelliyor, hareket alanını kısıtlıyor ve/veya can güvenliğini tehlikeye düşürüyorsa sığınağa gitmek de bu ihtiyaçlardan biridir. Mor Çatı'ya başvuran kadınlar çoğunlukla sığınağa gitmek istedikleri için değil, diğer desteklerden yararlanmak, kurumlar ve/veya hukuki haklar konusunda bilgi almak için başvurumaktadırlar. 2017 yılında başvuran 1001 kişinin 317'si sığınak desteğinden yararlanmak için başvurmuştur. Bu kadınlardan dördü 60 yaşın üzerindeydi.

Mor Çatı'ya başvuran kadınlar bilgi edinme, yaşadıklarını paylaşma, hukuki, psikolojik ve sosyal desteklerden yararlanmak gibi birçok konuda talepte bulunmaktadırlar. Yapılan tüm görüşmelerde kadınlar 684 kez yaşadıkları duruma ilişkin paylaşımlarda bulunmuş, gelişmelerden bahsetmiştir. Kadınlar şiddeti dile getirmekte zorlanmalarının yanı sıra paylaştıkları kişiler tarafından yeterince dinlenmediğini düşünmek, destek alamamak, yargılanmak, şiddetten kurtulma yollarına başvurduğunda vazgeçirilmek, şiddet uygulayanla barıştırılmak gibi durumları deneyimlediklerinden, söylediklerini duymazdan gelmeyen ve güvende hissettiren bir dinleyiciye ihtiyaç duymaktadırlar. Bu nedenle Mor Çatı'yı arayan birçok kadının ihtiyacının, yaşadığı şiddeti, içinde olduğu durumun zorluğunu ve başa çıkma yollarını paylaşmak olduğu görüldü. Kadınlar şiddetten uzaklaşabilmek için kararlar verdiklerinde hangi kurumlardan ne gibi destekler alabileceklerine ve/veya neler yapabileceklerine ilişkin bilgilendirilmeyi istemektedirler. Bu bağlamda kadınlar 2017 yılında 452 kez yaşadıklarına ilişkin neler yapabilecekleri konusunda bilgilendirilmeyi talep etmiştir. Maruz kaldıkları şiddetten kurtulmak için başvuru alan seçeneklerin başında hukuki yollar bulunmaktadır. Mor Çatı'yı arayan kadınlar en çok hukuki yollar hakkında ve sahip oldukları haklarla ilgili bilgi almak ya da doğrudan avukatla görüşmek, halihazırda devam eden adli başvurularıyla ilgili merak ettiklerini sormak, hukuki dilekçeler yazdırmak, hukuki kurumlarla ilgili yönlendirmeler konularında destek istemektedirler. 2017 yılında 562 kez hukuki destek talep edilmiştir. Kadınlar şiddetten uzaklaşmanın yanı sıra şiddetin yarattığı etkilerle de başa çıkmaya çalışmaktadırlar. Bu sebeple kendileri ve varsa çocukları için psikolojik desteklerden yararlanmayı talep etmektedirler. Mor Çatı'ya ulaşan kadınlar, 132 kez psikolojik destek talep etmişlerdir.

Şiddetten uzaklaşabilmenin ya da uzaklaştıktan sonra bağımsız bir hayat kurabilmenin yollarından biri de ekonomik açıdan güçlenebilmektir. Mor Çatı'yı arayan kadınların bir kısmı geçimlerini sağlamak için faydalanabileceği haklar konusunda da bilgi alabilmektedir. Şiddete maruz kalan kadınlar ve çocukları için verilen sosyo-ekonomik desteklerle ilgili olarak 339 kez bilgi sorulmuştur. 39 kadın ise iş bulmak için yönlendirme istemiştir.

Engellemeler, yanlış bilgilendirmeler, yasayı farklı yorumlamak gibi çeşitli nedenlerle kötü uygulamalara maruz kalan, ücretsiz ve güvenli kürtaj hakkına erişemeyen kadınlar Mor Çatı'ya başvurmuştur. 2017 yılında 32 kadın kürtaj hakkına erişmekte güçlük yaşadığı için Mor Çatı'yı aramıştır. Bununla birlikte yaşadığı şiddet sebebiyle tıbbi desteğe ihtiyacı olan ancak sosyal güvencesi olmayan, maddi yetersizlikler yaşayan ya da göçmen veya turist olduğu için sağlık hizmetlerinden yararlanamayan 12 kadın tıbbi konularda yönlendirme talep etmiştir.

Mor Çatı 2017'de, başvuruda bulunup taleplerini ve ihtiyaçlarını paylaşan kadın ve çocuklara en çok hukuki bilgilendirme konusunda destek sağladı. Buna göre yasal haklarıyla ilgili bilgi almak, adli işlemlerine dair soru sormak, yasal prosedürleri öğrenmek gibi birçok konuda 481 kişiye hukuki destek verildi. Hukuki destekten sonra en çok verilen destek ise sosyal destek olmuştur. Kadının paylaştığı zorlukları dinlemek, bu zorluklar karşısında üreteceği çözümlere destek olmak, bilgi paylaşmak, gelişmeler doğrultusunda yeni yöntemler geliştirmek, sosyal inceleme raporu yazmak gibi kadın dayanışmasını mümkün kılacak birçok şekilde 459 kişiye sosyal destek sağlandı. Yaşadığı şiddet sebebiyle ruhsal anlamda destek isteyen 53 kadın ve çocuk Mor Çatı gönüllüsü psikologlara ya da Mor Çatı'ya destek olmak isteyen psikolojik danışma merkezlerine yönlendirildi. 13 kadın ve varsa beraberlerindeki çocukları Mor Çatı sığınağına yerleştirildi.

SIĞINAK ÇALIŞMALARI

1993 yılında açılan, 20 yatak kapasiteli Mor Çatı Sığınağı, son 9 yıldır Şişli Belediyesi'nin finansal desteğiyle faaliyetlerini sürdürüyor. Şişli Belediyesi'yle yapılan protokol Kasım ayında yenilenerek 2018 yılı için de bu iş birliğinin devamına karar verildi. Mor Çatı, 2016 yılında 5 kadın ve 5 çocuk, 2017 yılında 13 kadın, 3 bebek, 10 çocuk ve 5 ergen olmak üzere toplamda 18'i kadın, 23'ü çocuk 41 kişiye sığınak desteği verdi. Sığınak desteği verilirken kadınlar arasında, yaş, dil, din, cinsel yönelim ve ırk ayrımı yapılmadı. Destek alan kadınların eğitim düzeyleri okuma yazma bilmemekten üniversite mezununa kadar değişiklik gösterdi. Sığınmaktan destek alan kadınlardan 2'si okuryazar değildi. Kadınların yaşları 20 ila 46 arasında değişirken, çocuk ve ergenlerinki ise 0 ila 17 yaş arasındaydı. Anneleriyle birlikte gelen her yaştan oğlan ve kız çocuğu sığınakta kalabildi. Kadınların sığınakta kalma süreleri, kadınların hedeflerine göre onlarla birlikte belirlendi; bu nedenle bu süre her kişi için değişiklik gösterdi.

Sığınakta Kalan Kadınların Mor Çatı'ya Başvurma Nedenleri ve Maruz Kaldıkları Şiddet Biçimleri

- 9 kadın, kocalarından ısrarlı takip, fiziksel, psikolojik, cinsel, dijital ve ekonomik şiddet gördükleri için,
- 1 kadın babasından, kardeşlerinden ve annesinden fiziksel, psikolojik ve ekonomik şiddet gördüğü için,
- 1 yabancı uyruklu kadın, imam nikahlı eşinden fiziksel, psikolojik ve ekonomik şiddet gördüğü için,
- 1 kadın cinsel şiddete uğrayarak hamile kaldığı, yasal kürtaj hakkına erişemediği ve gebeliğinin son ayında sigortasız çalıştırıldığı işinden ayrılmak zorunda kalarak kirasını ödeyemediği için,
- 1 kadın cinsel şiddet sonucu oluşan gebeliği yasal kürtaj süresi sonrasında anlaşıldığı, kürtaj olamadığı, hamileliğini ve doğumunu gizlemek zorunda kaldığı için,
- 1 kadın boşanma sonrası ekonomik şiddet sonucu çocuğu ile sokakta kaldığı için,
- 1 kadın cinsel istismar sonucu ailesi tarafından reddedildiği, cinsel istismar uygulayan ile aynı evde yaşamak zorunda kaldığı ve oradan da adamın annesi tarafından kovulduğu için,

- 1 kadın boşanma sonrası sağlık sorunları nedeniyle döndüğü ailesinin evinden ailesi tarafından uzaklaştırdığı için sığınağa başvurdu.

Erkeklerin uyguladığı fiziksel şiddet sonucu kadınların yaralandıkları ve hayatlarının risk altında olduğu görüldü. Başına silah dayama, bıçakla yaralama, boğarak öldürmeye çalışma, vurma, başına cisimle vurma, hamileyken karnını hedef alarak vurma, ağızdan hortum sokma, yakma gibi fiziksel şiddet biçimleri sonucunda kadınlar ciddi sağlık sorunları ile karşı karşıya kaldıklarını paylaştılar. Parmakları ezme, bedende sigara söndürme, sarsma, ittirme, ittirek sert bir şekilde düşürme, bıçağın ucunu yakarak kesmekle tehdit etme erkeklerin uyguladığı fiziksel şiddetin diğer örneklerindendi. Oğlan çocuk isteyen erkeğin gebelikte kız çocuk olduğunu anladığında kadına hamileyken dayak attığı, bazı gebeliklerin dayak sonucu ağır risklerle sonlandığı görüldü. Kadınlar bazı durumlarda şiddetten korunmak için çocuğun cinsiyetini paylaşmadıklarını aktardılar. Erkeklerin kız bebek gebeliklerinde şiddet ile gebeliği kendilerinin sonlandırmaya çalıştığı görüldü.

Şiddete maruz kaldıklarında bazen bir kuruma başvurdukları görülse de kadınlar çoğu zaman şiddet uygulayandan korktukları için, herhangi bir sağlık ya da güvenlik kurumuna uzun bir süre başvurmadıklarını paylaştılar. Şiddetin darp raporu ile belgelenmesi boşanma ve ceza davalarının seyri açısından önemli olsa da bazı kadınların rapor almak için evlerinden çıkıp hastaneye gidemedikleri görüldü.

Kadınların evlilik içerisinde sıklıkla tecavüz ve diğer cinsel şiddet biçimlerine maruz kaldıkları görüldü. Kadınlar kendilerine veya çocuklara zarar verme tehdidiyle cinsel birlikteliğe, güç ve zorbalıkla istemedikleri pozisyonlarda birlikteliğe zorlandıklarını, itiraz etmeleri halinde aşığılama gibi cinsel şiddet biçimlerine maruz kaldıklarını paylaştılar. Bunlarla beraber, korunmayı tek taraflı bırakarak istenmeyen gebeliğe sebebiyet verme, kadın çocuk sahibi olmak istemediği halde doğum kontrol yöntemleri kullanmasını engelleme, cinsel şiddet sonucu gebe bırakma ve çocuğu reddetme, kadınların doğurganlıkları üzerinden maruz kaldıklarını ifade ettikleri diğer cinsel şiddet biçimleri oldu. Kadınlar, tecavüz sonucu hamile kaldıklarında kürtaja erişimde özellikle yasa uygulayıcıların sebep olduğu engellerle karşılaştıkları için- kendi sağlıklarını da riske atarak- ağır kaldırma, aşırı dozda ilaç içme, aç kalma gibi yollara başvurarak düşük yapmaya çalıştıklarını da paylaştılar. Hastanelerin kürtaj yapmak için boşanma davası süren kadınlardan dahi eş onayı istediği görüldü. Örneğin bir kadın boşanma sürecindeyken başka bir adamın uyguladığı cinsel şiddet sonucu hamile kaldığını, boşanma sürecinde sadakatsizlikle suçlanma korkusuyla cinsel şiddet konusunda

şikayette bulunmak istemediğini dile getirdi. Eşinin imzası gerektiği için kürtaj olamadı. Zorla gebelikler sonunda doğan çocukların bakımını tek başına üstlenmek zorunda bırakılan kadınlar, çalışma hayatına katılımlarının da bu sebeple engellendiğini ifade ettiler.

Evlilik dışı tecavüze uğrayan kadınların kürtaj hizmetinden yararlanamadığı görüldü. Kadınlar yasal olarak süren evlilikleri nedeniyle tecavüz sonucu oluşan gebeliği sonlandıramadılar. Eşlerinin bilgisi olmadan kürtaja izin verilmemesi, eşin haberi olduğunda kadının göreceği şiddet ve toplumsal zorluklar onların kürtaj olmak yerine tek başlarına doğum yapmalarına neden oldu. Daha sonra bebeklerine bakmak için gerekli sosyal destek ve ilişkilere ulaşamadılar.

Pek çok kadının isteği dışında erken yaşta zorla evlendirildiği, pek çoğunun ise aile bireylerinden gördüğü şiddetten uzaklaşmak için erken yaşta evlenerek başka bir şiddet yaşantısı içine girdiği görüldü.

Fiziksel ve cinsel şiddetin yanı sıra, erkeklerin kadınların özgüvenini kırmak, kadınları çaresiz hissettirmek ve kontrol etmek için psikolojik şiddet uyguladıkları görüldü. Kadınlar özellikle “Kadın mısın?”, “Çirkinsin”, “Bakımsızsın”, “Benden başka kimse seni eve almaz, sokakta sürünürsün”, “Kadınlık yapmayı bilmiyorsun” gibi cinsiyetçi küfür ve hakaretlerle, benliklerinin, bedenlerinin ve cinselliklerinin aşağılandığını paylaştılar. Erkeklerin kıskançlık bahanesiyle kadın ve çocukların evden dışarı çıkmasını ve başka kişilerle iletişim kurmasını, bedenleri, giysileri, saçları ile ilgili kararları engelledikleri, beraber dışarı çıktıklarında sadece yere bakmaları yönünde telkinler verdikleri görüldü. Evdeyken perdelerin açık olup olmadığını kontrol etme, vajina kıl boyunu ölçme, ne sıklıkla duş alındığını takip etme gibi kontrol altında tutmayı amaçlayan davranışlar kadınların maruz kaldığı cinsel ve psikolojik şiddet biçimlerinden bazılarıydı. Erkekler kadınlara, kadınlar ayrılmak istediğinde “kendini öldür, intihar et” diyerek de ağır psikolojik şiddet uyguladı.

Kadınları kontrol altında tutmak ve sindirmek için erkeklerin başvurduğu yollardan birinin doğrudan can güvenliklerini tehdit etmek olduğu görüldü. Kadınlar, öldürülme, yakılma, elektrik verme gibi eylemlerle, “benim istediklerimi yapmaz ve ağzını kapatmazsan ya kalbin duracak ya sakat kalacaksın” gibi ifadelerle tehdit edildiklerini paylaştılar.

Kadınların boşanmak istediklerinde, “Sen gidersin ama çocukları vermem” gibi çocuklarını kaybedecekleri tehdidiyle korkutularak evlilik içinde kalmaya zorlandıkları anlaşıldı. Bir kadın çocuğunu bırakarak evden ayrıldığında, kocanın kadını eve dönmeye ikna etmek için

çocuğu kullandığı, çocuk üzerinden kadına baskı yaptığı görülmüştür.. Başka bir kadının çocukları da yine sığınakta kaldıkları halde babalarından, annelerini eve döndürmeleri için baskı gördüler. Bu durumun çocukları rehin almaya ve kadını dönmezse çocuklara zarar vermekle tehdit etmeye kadar vardığına tanık olundu. Bir ergen annesini evdeki ağır fiziksel şiddetten uzaklaştırmaya çalıştığına babasından “annen evden giderse ilk seni öldürürüm” şeklinde ölüm tehditleri aldı.

Erkekler tarafından yoğun bir şekilde uygulandığı görülen bir diğer şiddet biçimi ekonomik şiddetti. Sık sık işten ayrılma, gelirini kumar ve içki için harcama, evin geçimini ve kirasını aksatarak evden atılmaya sebep olma, kadının cüzdanından devamlı olarak para çalma, kadının kendi gelirine el koyma, bulamadığı zamanlarda şiddet uygulama, üniversite eğitimi hakkına engel olarak çalışmaya zorlama ve maaşına el koyma, çok az miktar para ile kadından evin giderlerini, yemek masraflarını ve çocukların ihtiyaçlarını karşılamasını bekleme, evin ihtiyaçlarını karşılamayıp kadını kredi çekmeye zorlama, kadının adına kredi kartı açtırarak kullanma kadınların maruz kaldıklarını paylaştıkları ekonomik şiddet biçimleri oldu. Kadınlar ekonomik şiddetin çocukların yediği yiyecekleri çocuklardan saklamak şeklinde de ortaya çıktığını aktardı. Bir kadın eşinin çalıştığı yerlere gelip bağırarak, hakaret ve küfür ederek olay çıkardığını, kendisini küçük düşürdüğünü paylaştı. Birçok kadının, evlilikleri süresince onların adına kredi almak, kredi kartı çıkarmak gibi yollarla erkekler tarafından borçlandırıldıkları görüldü. Bu borçlar kadınlar şiddet ortamını terk ettiğinde ekonomik olarak güçlenmelerinin önünde büyük engeller oluşturdu. Bu borçları ödeyebilmek için kadınlar çoğunlukla bağımsız hayat kurabilecekken sığınakta kalmaya devam etmek zorunda kaldılar. Ekonomik şiddet çoğunlukla boşandıktan sonra etkisini daha fazla gösterdi. Birçok kadın nafakanın ödenmemesi, çocukların bakım masrafı ve erkeğin geliri ile orantısız düşük nafaka bağlanması, nafaka arttırılmaması gibi sorunlarla boşanma sonrası şiddetsiz hayata geçişte başka zorluklarla karşılaştılar. Kadınların bir kısmı erkeklerin tehditleri, şiddetleri nedeniyle çocuklar için nafaka alma konusunda korkular yaşayarak gerekli desteği alamadılar.

Bebek, Çocuk ve Ergenlere Yönelik Erkek Şiddeti

Ev içinde çocukların sıklıkla şiddetin tanığı olduğu görülürken, babaları tarafından annelerine karşı olumsuz duygular beslemeye hatta şiddet uygulamaya teşvik edildikleri anlaşılıyor. Çocuklar şiddete tanık olduklarında ya çaresizlik ve korkuyla saklanıyorlar ya da ebeveynlerinin arasına girerek annelerini korumaya çalışıyorlar. Araya girmeye çalıştıklarında kendileri de şiddete maruz kalıp yaralanabiliyorlar. Çocuklar ve ergenlerle yapılan bireysel görüşmelerde:

- 14 yaşında bir oğlan çocuğu annesini babasının şiddetinden korumaya çalışırken babası tarafından darp edildiğini paylaştı.
- 13 yaşındaki kız çocuğu babasının demir çubukla dayak attığını, sık sık tokat attığını aktardı.
- Ergenlik dönemindeki 2 kız çocuğu, annelerine ağır fiziksel, psikolojik, cinsel şiddet uygulayan babalarının anneleriyle tekrar bir araya gelmek için kendilerine baskı yaptığını, bu gerçekleşmezse intihar etmekle tehdit ettiğini paylaştı.
- 13 yaşındaki bir oğlan çocuğu babasından ağır, uzun süreli fiziksel ve psikolojik şiddet görerek annesi ile sığınağa geldi. Çocuğun her gün babasının eve gelişini korkuyla beklediği anlaşıldı. Babasının uyguladığı psikolojik şiddetin çocuğun yediği çikolatayı kıskanmaya vardığı aktarıldı.
- 12 yaşındaki kız çocuğu evin yakınında çalışan, eve ne zaman uğrayacağı belli olmayan babasından dayak yediğini, evde sürekli korkuyla beklediğini paylaştı.
- 17 yaşındaki kız çocuğu annesinin sığınağa gitmesinin ardından babası ile kaldığı süre boyunca psikolojik şiddete ve ihmale uğradığını paylaştı.
- 6 ve 8 yaşlarında iki oğlan çocuğunun annelerinin imam nikahlı eşi tarafından fiziksel şiddet, aç bırakılma, gece uyandırılma, okula gönderilmeme gibi şiddet biçimlerine maruz kaldığı aktarıldı.
- 17 yaşında bir kız çocuğu, annesini fiziksel şiddetten uzaklaştırmaya çalıştığı için babası tarafından öldürülmekle tehdit edildi. Şehir değiştirmek zorunda kaldı.
- 4 yaşında bir kız ile 8 yaşındaki bir oğlan çocuğu babalarının camdan atlamasına, polis defalarca eve gelmesine ve şiddetli dayaklara tanık olarak şiddet gördüler.
- 7 yaşındaki bir oğlan çocuğu babası ile kaldığı sürelerde “sana annen baksın, orospu annen sana bakmıyor” şeklinde psikolojik şiddet ve parmaklarının kesilmesi suretiyle fiziksel şiddet gördü.
- 16 yaşında bir kız çocuğu annesinin ikinci eşinden itilmek şeklinde fiziksel şiddet ve sistematik psikolojik şiddet gördü.

Sığınakta Kalan Kadın, Çocuk ve Ergenlere Sağlanan Destekler

Mor Çatı sığınak çalışması, kadın ve çocukların şiddetsiz bir ortama sığınma ihtiyaçlarının karşılanmasının yanı sıra aynı ortamda güçlenmelerini de hedefler. Sığınakta kalan kadın, çocuk ve ergenlere bireysel olarak ve grup çalışmalarıyla farklı destekler verilir. Sığınakta kalan her kadın, ergen ve çocuk haftada en az bir kere sosyal çalışmacısı ile görüşür. Bu görüşmeler, şiddetin mekanizmalarının tanınmasını ve yaşanan şiddetin kendi suçu olmadığını fark edilmesini güçlenmenin ilk adımı olarak gören bir perspektifle yapılır. Kadınlar, şiddetten uzak bir yaşam kurabilmek için hedeflerini, bu hedefleri hayata geçirebilmek için neler yapmaları gerektiğini ve süreç boyunca karşılaştıkları zorlukları nasıl aşabileceklerini düzenli görüştükleri sosyal çalışmacıyla birlikte ele alırlar.

- Evin günlük akışını planlamak ve birlikte yaşamı güçlendirmek için yetişkinlerin katıldığı haftalık toplantılar düzenli olarak yapıldı. Ayrıca çocukların ihtiyaçlarını ve sözlerini göz ardı etmemek adına çocuk toplantıları da düzenli olarak yapıldı. Bu toplantıların, kadın ve çocukların şiddetsiz yöntemlerle sorun çözme becerilerinin gelişmesine katkı sunduğu görüldü.
- Anne-çocuk iletişimini desteklemek, aralarındaki iş birliğini artırmak, anne ve çocuğun şiddetle mücadeleyi bir “ekip” olarak yürütebilmesini ve kuracakları yeni hayatta karşılaşılabilecekleri sıkıntıları birlikte aşabilmelerini sağlamak için düzenlenen annelerle grup çalışmalarına ve toplantılarına bu dönemde de devam edildi.
- Haftalık toplantıların yanı sıra kadınların hem birlikte yaşamaktan hem de bir sığınakta kalmaktan gelen duyguları açık iletişim sayesinde yönetebilmeleri için psikolog eşliğinde grup çalışması yapıldı.
- Sığınakta çocukların iletişim, ilişki biçimleri, toplumsal cinsiyet, şiddete karşı koyma, kendini ifade etme, problem çözme, yaratıcılık, üretkenlik gibi alanlarda desteklenmeleri için grup çalışmaları yapıldı.
- Kadınlara yönelik “Neden Feminizm?”, “Bulaşıcı Hastalıklar ve Cinsellik ve Cinsel Sağlık” atölyeleri düzenlendi. Ergenlere yönelik “Toplumsal Cinsiyet” atölyesi, hem kadınlara hem de çocuklara yönelik “Dijital Ortamda Güvenlik” atölyesi düzenlendi.
- Kadınlarla temalı film izleme ve tartışma toplantısı yapıldı. Kadın mücadelesini konu alan bir film izlenerek üzerine konuşuldu.

- Kadınların ve çocukların dışarıdaki hayata katılımını güçlendirmek ve kendi aralarındaki ilişkileri desteklemek için geziler düzenlendi.

Sığınakta Kalan Kadın ve Çocukların Şiddet Yaşantısından Çıkmasına ve Güçlenmesine Katkı Sağlayan Diğer Destek, Çalışma ve Etkinlikler

- 6 kadın, İstanbul Barosu'nun Adli Yardım Birimi'ne başvurarak kendilerine avukat atanmasını sağladı ve 6284 sayılı Kanun'dan yararlanarak kendileri ve beraberindeki çocukları için koruma kararı çıkardı.
- 4 kadının koruma kararının uzatılması sağlandı. Acil durumlarda kadınlar, 6284 sayılı Kanun'a başvurularını Dayanışma Merkezi'nde gönüllü avukatlardan aldıkları hukuki destek ile yaptılar. Hak arama süreçlerinde kadınlar avukatları tarafından yeterince desteklenmiyor, talepleri hâkimler tarafından cinsiyetçi bakış açısı ile reddedilebiliyor. Bu durumlarda kadınların sıklıkla itirazda bulunmaları ya da başka bir mahkemeye başvurmaları gerekiyor. Kadınlar tüm bu hukuki süreçleri boyunca, Dayanışma Merkezi'ndeki gönüllü avukatlardan destek aldılar.
- 1 kadın boşanma davası açtı. 1 kadın boşanma davası için adli yardıma başvurdu.
- 7 kadın, 4 çocuk gönüllü psikologlardan psikoterapi desteği aldı.
- 1 kadın ve 1 çocuk psikoterapi desteği için belediye danışma merkezlerine yönlendirildi.
- 1 çocuk Akıl Sağlığı ve Rehberliği Derneği'ne (ÇARE-DER)'e yönlendirildi.
- 1 çocuk psikiyatrik sorunları nedeniyle bağışçı bir özel hastanede iki hafta yatarak tedavi gördü.
- Devlet hastanelerindeki psikiyatrik destekler yetersiz kaldığı için, 5 kadın ve 2 çocuk Mor Çatı gönüllüsü psikiyatristlerden destek aldılar.
- Fiziksel olarak iyileşmek de güçlenme çalışmasının önemli bir parçasıdır. Kadınlar, ergenler, çocuklar ve bebekler sıklıkla sağlık sorunlarıyla sığınağa geliyor. 1 kadın Mor Çatı gönüllüsü ortopedistten destek aldı. 1 kadın Mor Çatı'nın yönlendirmesiyle kadın doğum uzmanından, 1 kadın kalp cerrahından, 1 çocuk ürologdan destek aldı.
- 1 kadına sezaryen doğum hastane sürecinde refakat edildi, kaydının gizlilik kararına uygun şekilde yapılması sağlandı.

- İki bağışçı tarafından 5 kadına maddi destek sağladı.
- Doğum yapan 2 kadına bebek eşyaları sağlandı.
- Anne ve Bebek Sağlığı Vakfı tarafından 1 kadının yeni doğan bebeğine bakım, giyim, hijyen malzemeleri sağlandı.
- 1 çocuğun TEOG sonrası tercihleri takip edilerek hem tercihlerin hem de kaydın gizlilik kararına uygun şekilde gerçekleştirilmesi için okul müdürü ile görüşüldü.
- Yabancı uyruklu 1 kadın ve çocuğa Türkçe okuma yazma özel dersi ayarlandı.
- 4 çocuğun derslerine destek için gönüllüler ağından özel ders ayarlandı.
- Yabancı uyruklu 2 çocuğa belediye desteği ile kreş ve etüt merkezi ayarlandı.
- 3 okul öncesi çocuğa kreş kontenjanı verilmesi için Sosyal İnceleme Raporu yazıldı.
- 3 çocuk belediyenin yaz kurslarına kaydettirildi.
- 1 çocuk için yaz kampından bağış ayarlandı.
- 7 çocuk için Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı'ndan çocuk bakım desteği alınması için Sosyal İnceleme Raporu yazıldı.
- Kadın ve çocukların ücretsiz konsere, tiyatroya ve yogyaya gitmeleri için organizasyonlar yapıldı.
- 13 kadın için belediyeden ve sosyal yardımlaşmadan destek almaları için Sosyal İnceleme Raporu yazıldı.

Mor Çatı sığınağında çocuklar ve ergenlerin ayrı bireyler oldukları kabul edilerek her biriyle düzenli birebir görüşmeler yürütülüyor. Çocuk ve ergenlere ihtiyaçları doğrultusunda pedagojik destek, eğitim desteği, okul değıştirme işlemlerinde refakat ya da görüşme desteği, eğitim ihtiyaçları için malzeme ve maddi destek, giysi desteği verildi. Çocuk ve ergenlerin grup içerisinde sorumluluk alma ve birey olma becerilerinin gelişmesine katkı sağlamak amacıyla etkinlikler düzenlendi. Tatil programları hazırlanarak çeşitli geziler yapıldı.

Sığınaktan Ayrılma

- 1 kadın Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı'ndan (ASPB) kreş desteği aldı, işe girme ve üniversiteye hazırlanma kararı alarak bebeği ile birlikte ailesinin yanına yerleşti. Aldığı

sosyal ve psikolojik desteklerle beraber ailesinden gördüğü psikolojik şiddeti engellemek üzere daha güçlü olduğunu paylaştı. ASPB'den aldığı ekonomik destekle kendisi ve çocuğunun günlük ihtiyaçlarını karşılayabildi.

- 1 kadın hukuki destek ve kadın dayanışması ile güçlenerek çocuklarının yanına yurtdışına gitti.
- 1 kadın yakınları ve İŞKUR aracılığı ile iş buldu, ASPB'den kreş desteği aldı ve ev tutarak sığınaktan ayrıldı.
- 1 kadın gizlilik kuralı ihlali yapması nedeniyle sığınaktan çıkarıldı.
- 3 kadın iş bularak, ekonomik olarak sürdürebileceği bir hayat kurarak çocuklarıyla birlikte sığınaktan ayrıldı.
- 1 kadın şiddet görmediği eski eşinden maddi destek alarak bir arkadaşı ile paylaşabileceği bir eve çıktı.
- 1 kadın başka bir sığınağın kendisi ve çocukları için daha güvenli olacağına karar vererek başka bir sığınağa yönlendirildi.
- 1 kadın ilişkilerini geliştirerek kök ailesinin yanına döndü.
- 1 kadın eşinin ailesinin evine giderek onlarla yaşamaya başladı.

Sığınak Sonrası Yaşam

Sığınak çalışmasıyla kadınlar, güvenli bir ortamda şiddetsiz bir yaşam kurmak için güçlenme, plan ve hazırlık yapabilme fırsatı elde ediyorlar. Bununla birlikte, sığınaktan, bağımsız bir yaşam kurmak üzere ev tutarak ayrılmak önemli bir maddi birikim gerektiriyor. Özellikle İstanbul'daki yüksek kiralar, emlakçı ve depozito ücretleriyle birleştiğinde kadınların yeni hayat düzenlerini kurmaları oldukça zor oluyor. Kadınlar zorlanarak maddi sorunlarının üstesinden gelip ev tutabiliyor olsalar da psiko-sosyal, hukuki ve ekonomik desteklere olan ihtiyaçları genellikle devam ediyor. Sığınaktan ayrılarak ev tutan kadınlar kira, eşya yardımı ve maddi destek için ASPB'nin sosyal hizmet merkezlerine, kaymakamlıkların sosyal yardımlaşma ve dayanışma vakıflarına ve belediyelerin sosyal işler müdürlüklerine başvurabiliyorlar. Fakat başvurabiliyor olmaları bu desteği her zaman alabildikleri anlamına gelmiyor; başvuruları memurların inisiyatifine, farkındalık ve anlayışlarına bağlı olarak farklı şekillerde sonuçlanabiliyor. Bunun ötesinde darbe girişimi sonrası İstanbul Belediyesi Kadın Koordinasyon Merkezi'nin şiddete maruz kalan kadınların ihtiyaçlarının aciliyetini göz ardı

ederek taleplerini geciktirebildiği gözlemlendi. Bu durum özellikle eve çıkmak için desteğe ihtiyacı duyan kadınları zor durumda bıraktı. Kadınların bağımsız hayatlarını devam ettirebilmek için ekonomik destek bulamamalarının tekrar sığınak desteğine ihtiyacı duymalarına neden olduğunu yıllardır gözlemliyoruz. Bu sebeple, kadınların kurumlara başvuru süreçlerini hızlandırabilmek adına kurumlardaki yetkililerle irtibata geçildi, sosyal inceleme raporları yazıldı. Sığınaktan ayrılan kadınlar tekrar desteğe ihtiyacı duymaları halinde Dayanışma Merkezi'ne başvurabilmektedirler. 2017 yılında da sığınaktan ayrılan birçok kadın Dayanışma Merkezi'nden sosyal çalışma, ekonomik kaynaklara yönlendirme destekleri ve hukuki destek aldı.

BİLGİ VE DENEYİM PAYLAŞIMLARI

Gençlere Yönelik Çalışmalar

2017 yılında yurt dışı ve yurt içindeki çeşitli okullardan aralarında lise, üniversite, yüksek lisans ve doktora öğrencilerinin olduğu 84 öğrenci görüşmesi gerçekleştirdik. Gönüllülerimizin gerçekleştirdiği bu görüşmelerde toplumsal cinsiyet, kadına yönelik şiddet ve Mor Çatı'nın yürüttüğü dayanışma merkezi ve sığınak faaliyetlerine ilişkin bilgi paylaştık.

Türkiye ve yurt dışından 59 öğrenci 2017'de Mor Çatı'ya staj başvurusunda bulundu ve 4 öğrenci dayanışma merkezi ve sığınakta staj çalışması gerçekleştirdi.

Gönüllü Ağının Genişlemesi

2017 yılında Mor Çatı'ya e-mail üzerinden, telefonla ve yüz yüze 1502 gönüllü başvurusu oldu. Şubat ayında gerçekleştirilen gönüllü atölyesi ile gönüllü olmak isteyen kadınların Mor Çatı politikalarını tanıması ve dayanışma ağının feminist bir zeminde genişleyebilmesi hedeflendi.

Mor Çatı aracılığıyla örgütlenen kadınları bir araya getirmek amacıyla Ocak ayında kadınların hukuki mücadele alanındaki kazanımları üzerine, Kasım ayında toplumsal cinsiyet rolleri ve bunun şiddetle ilişkisi üzerine, Aralık ayında da feminizme ilişkin gelen kanılarımız, tanımlarımız ve yöntemlerimiz üzerine konuşmak için Mor Buluşma'lar düzenledik.

Atölye Çalışmaları

Mor Çatı kuruluşundan bu yana gönüllüleri için atölye çalışmaları düzenliyor ve Mor Çatı'ya başvuran kadınlarla dayanışma oluştururken uygulanan feminist politikaları tartışıyor. Bu atölyelere katılan gönüllüler daha sonrasında bir uygulama atölyesine daha katılarak şiddet yaşantısından uzaklaşmak isteyen kadınlarla yüz yüze veya telefon görüşmesiyle dayanışma gösterebiliyor.

Son yıllarda gönüllü atölyelerinin yanı sıra, Mor Çatı gönüllüleri birçok belediye, okul, topluluk ve derneğe kadına yönelik şiddetle mücadele, dayanışma merkezi ve sığınak çalışmaları, gönüllü ağını güçlendirme gibi konularda atölye çalışmaları ile katkı sunuyor. 2017 yılında gerçekleştirdiğimiz atölye çalışmaları da şöyle oldu:

- 3 Ocak tarihinde Özyeğin Üniversitesi öğrencileri ile bir atölye yapıldı.
- 14-15 Ocak tarihlerinde yürütmekte olduğumuz AB Sivil Düşün projesi kapsamında Ankara'da bir hukuk atölyesi düzenlendi.

- 18-25-26 Şubat tarihlerinde Mor Çatı Gönüllü Atölyesi yapıldı.
- 28-30 Nisan tarihlerinde Matra İnsan Hakları Programı desteğiyle yürütülen Mor Çatı'dan Destek Alan Kadınları ve Mor Çatı Gönüllü Ağı'nı Güçlendirme projesi kapsamında Trabzon Karadeniz Kadın Dayanışma Derneği ile deneyim paylaşımı atölyesi düzenlendi.
- 13-14 Mayıs tarihlerinde Matra İnsan Hakları Programı desteğiyle yürütülen Mor Çatı'dan Destek Alan Kadınları ve Mor Çatı Gönüllü Ağı'nı Güçlendirme projesi kapsamında Antalya Kadın Danışma Merkezi ve Dayanışma Derneği ile deneyim paylaşımı atölyesi düzenlendi.
- 1-11 Kasım tarihlerinde Sabancı Üniversitesi çalışanlarına yönelik ev içi şiddetle mücadele atölyesi düzenlendi.

Yayınlarmız, Düzenlediğimiz ve Katıldığımız Etkinlikler

- Ocak ayında AB Türkiye Delegasyonu tarafından finanse edilen proje kapsamında “Kadına Yönelik Şiddeti Önlemede Önemli Bir Başlangıç: Veri Toplama ve Yönetim Modellerine Karşılaştırmalı Bakış” isimli iyi örnekler raporu yayınlandı.
- 15-21 Ocak tarihleri arasında yine AB Sivil Düşün projesi kapsamında Avusturya ve İsveç'teki sığınak ve danışma merkezlerinin çalışmaları ile kadına yönelik şiddetle mücadelede benimsenen politikalar hakkında bilgi edinebilmek üzere kurum ziyaretleri gerçekleştirildi.
- 24 Şubat-24 Mart tarihleri arasında 30 kadın sanatçının Mor Çatı'ya bağışladığı eserlerin sergilenip satışa sunulduğu “İki Soluk Arası Dayanışma Sergisi” düzenlendi.
- 10-26 Mart tarihleri arasında Mor Çatı Kadın Sığınağı Vakfı'nın 25. kuruluş yıl dönümü vesilesiyle hazırlanan “Feminist Dayanışma ile 25 Yıl” kitabının sayfalarından örnekler ve kitapta yer alan çizimlerin orijinallerinin sergilendiği “Feminist Dayanışma ile 25 Yıl” sergisi Kadıköy Belediyesi Karikatür Evi Sergi salonunda ziyaretçilerle buluştu.
- 6-7 Mart tarihlerinde Şiddete Karşı Kadınlar Ağı tarafından Belgrad'da düzenlenen “Kadın Cinayetleri: Öldürülen Her Kadın Devletin Utancısıdır” başlıklı konferansta sunum yapıldı.
- 6-7 Mart tarihlerinde Kadından Yaşama Destek Derneği tarafından Lefke'de düzenlenen 'Şiddete Karşı Diren' isimli çalıştayda sunum yapıldı.

- 12 Mart tarihinde Kadıköy Belediyesi Karikatür Evi'nde "Feminist Dayanışma ile 25 Yıl" kitabının çizerlerinin katıldığı "Türkiye'de Kadın Çizer Olmak" adlı bir söyleşi düzenlendi.
- 18 Mart tarihinde İstanbul Bilgi Üniversitesi'nde düzenlenen 2.Ulusal Şiddet ve Travmayı Önleyici Çalışmalar Kongresi'ne katıldık.
- 24-26 Nisan tarihlerinde üyesi olduğumuz Şiddete Karşı Kadınlar Avrupa Ağı'nın (WAVE) Viyana'da düzenlenen danışma kurulu toplantısına katıldık.
- 29-30 Nisan tarihlerinde Yıldız Teknik Üniversitesi'nde düzenlenen Sosyal Hizmet Öğrencileri Kongresi'ne katıldık.
- 4-7 Mayıs tarihleri arasında İsveç Başkonsolosluğu'nun finansal desteği ile 20. Kadın Sığınakları ve Dayanışma Merkezi Ara Kurultayı Bursa'da gerçekleştirildi.
- 15-16 Mayıs tarihlerinde WAVE tarafından Viyana'da düzenlenen GREVIO Gölge Rapor Yazımı Semineri'ne katıldık.
- 26 Mayıs tarihinde Robert Koleji'nde düzenlenen Toplum Haftası'na katıldık.
- 1 Haziran tarihinde Kadının İnsan Hakları Yeni Çözümler Derneği tarafından düzenlenen Karşılaşmalar: Sürdürülebilir Kalkınma ve Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Sivil Toplum Buluşması'na katıldık.
- 10-11 Haziran tarihlerinde Kadıköy Belediyesi tarafından düzenlenen Potlaç Kadın Emeği Pazarı'nda stant açıldı.
- 27 Temmuz tarihinde AB Sivil Düşün kapsamında yürüttüğümüz ve sona eren Kadın Sığınakları ve Dayanışma Merkezi Kurultayı'nın Güçlendirilmesi ve Avrupa ve Türkiye'deki Kadın Örgütleri Arasında Aile İçi Şiddete İlişkin İyi Deneyimlerin Paylaşılması Projesi'nin kapanış kokteylini gerçekleştirdik.
- 21 Eylül tarihinde Kadıköy Kent Konseyi ve Binbiriz tarafından ortak düzenlenen STK'lar İçin Nasıl Hibe Alınır? etkinliğine katıldık.
- 26 Eylül tarihinde TESEV ve İstanbul İsveç Başkonsolosluğu tarafından düzenlenen "Belediyelerde Kadın, Kadınlar için Belediye" paneline katıldık.

- 3-4 Ekim tarihlerinde Cinsiyet Eşitliği İzleme Derneği (CEİD) tarafından Ankara’da düzenlenen Türkiye’de Katılımcı Demokrasinin Güçlendirilmesi: Toplumsal Cinsiyet Eşitliğinin İzlenmesi Projesi açılış ve oryantasyon toplantısına katıldık.
- 21-22 Ekim tarihlerinde İstanbul Bilgi Üniversitesi Psikoloji Kulübü tarafından gerçekleştirilen IV. Ulusal Bilgi Psikoloji Günü etkinliğine katıldık.
- 30 Ekim – 1 Kasım tarihleri arasında Budapeşte’de Mor Çatı’nın da üyesi olduğu Şiddete Karşı Kadınlar Avrupa Ağı’nın (WAVE) 19. kez yapılan yıllık konferansına katıldık.
- 4-12 Kasım tarihleri arasında TÜYAP’ta düzenlenen 36. Uluslararası İstanbul Kitap Fuarına katılarak stant açtık.
- 6-9 Kasım tarihleri arasında Almanya Bağımsız Kadın Sığınakları Bilgi Merkezi’nin (ZIF) Berlin’de düzenlenen yıllık konferansına katıldık.
- 9-11 Kasım tarihleri arasında 20. Sığınaklar ve Kadın Da(ya)nışma Merkezleri Kurultayı’nı kadın ve LGBTİ+ örgütlerinden ve kadına yönelik şiddet alanında çalışma yürüten devlet kurumlarında çalışan çok sayıda kadının katılımı ile birlikte gerçekleştirdik.
- 13 Kasım tarihinde Lozan Üniversitesi’nde düzenlenen Tunus ve Türkiye’de Modernleşme, İslam, (neo) Liberalizm ve Üreme Politikaları başlıklı sempozyuma katıldık.
- 17-18 Kasım tarihleri arasında UNDP tarafından düzenlenen Adli Yardım Ortak Sorunlar Ortak Çözümler Bölgesel Toplantısı’na katıldık.
- 25 Kasım Kadına Yönelik Şiddetle Uluslararası Mücadele Günü kapsamında üniversitelerde düzenlenen etkinlikler kapsamında Arel Üniversitesi, Işık Üniversitesi, Boğaziçi Üniversitesi, İstanbul Aydın Üniversitesi, İstanbul Teknik Üniversitesi, Marmara Üniversitesi, Düzce Üniversitesi, Kocaeli Üniversitesi, Notre Dame de Sion Fransız Lisesi ve Ayvalık Belediyesi’nce düzenlenen etkinliklere konuşmacı olarak katıldık.
- Ocak ayında, yürütmekte olduğumuz AB Sivil Düşün projesi kapsamında, kadına yönelik şiddetin önlenmesine ilişkin politikaların etkinliği, 6284 Sayılı Kanun kapsamındaki uygulamalarda yaşanan ihlaller, sığınakların durumu ve OHAL sürecinin kadına yönelik şiddetle mücadelede yaratmış olduğu aksaklıkları konuşmak üzere Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü (KSGM) ve Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu (KEFEK) ziyaret edildi. Kadına yönelik şiddetin önlenmesi ve bununla mücadelede sorumlu kamu

kurum/kuruluşlarının ve sivil toplum kuruluşlarından temsilcilerin katıldığı il koordinasyon toplantısı takip edildi.

- Şubat ayında sığınakta kalan kadınların oy kullanma hakkı ve seçmen kayıt bilgilerine ilişkin gizlilik uygulamaları hakkında cevaplanması üzere Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı'na (ASPB) bilgi edinme başvurusu yapıldı.
- Mart ayında Vakfımıza telefon ile bildirilmiş olan sığınakta kalan kadınların bilgilerinin gizliliğinin ihlaline ilişkin KSGM'ye bilgi edinme başvurusu yapıldı.
- Haziran ayında Adalet Bakanlığı Mağdur Hakları Daire Başkanlığı tarafından yürütülen proje kapsamında düzenlenen çalışmaya katıldık. Kamu Denetçiliği Kurumu tarafından düzenlenen Kadın Hakları ve Ombudsmanlık çalışmaya katıldık. Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü ve TBMM Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu'na, kadına yönelik şiddetle mücadelede yerel yönetimlerin katkısı ve bu kurumların yerel yönetimlerle ilişki ve iş birliğini konuşmak, şiddetle mücadelede genel mekanizmalara ilişkin saptadığımız sorun ve çözüm önerilerini paylaşmak üzere ziyaretlerde bulunduk. Şiddet Önleme ve İzleme Müdürlüğü tarafından düzenlenen İl Eylem Planı Teknik Kurul toplantısına katıldık. KSGM'ye 6284 Sayılı Kanun kapsamında verilen gizlilik kararının uygulanması, sığınaklar ve Şiddet Önleme ve İzleme Merkezleri'ne (ŞÖNİM) ilişkin, Adalet Bakanlığı'na da 6284 Sayılı Kanun'un 17. Maddesi gereğince Geçici Maddi Yardım Yapılması'na ilişkin bilgi edinme başvurusunda bulunduk.
- Temmuz ayında ASPB'ye sınıktan ayrılan kadınlar için güvenlik riski çalışması yapılıp yapılmadığı ve bu kadınlar için uzlaştırma uygulanıp uygulanmadığı hakkında, KSGM'ye 2012-2017 tarihleri arasında kaç kadın ve çocuğun ŞÖNİM'lerden psikolojik destek için başvurduğu ve bu desteklerden faydalandığına ilişkin bilgi edinme başvurusunda bulunduk.
- Eylül ayında İl Göç İdaresi Genel Müdürlüğü'ne kaç göçmen kadına bağımsız oturma, yenilenebilir oturma, mülteci/şartlı mülteci/ikincil koruma statüsü ya da insani ikamet izni verildiğine ilişkin bilgi edinme başvurusunda bulunduk.
- Ekim ayında KSGM tarafından Ankara'da düzenlenen Erken Yaşta ve Zorla Evliliklerle Mücadele Strateji Belgesi ve Eylem Planı Taslak Değerlendirme Toplantısı'na katıldık.

- Kasım ayında Adalet Bakanlığı, ASPB ve İçişleri Bakanlığı'na kadınlara şiddet gördükleri eşlerine karşılık uzlaştırma uygulanıp uygulanmadığına ilişkin detayları içeren bilgi edinme başvuruları yaptık.
- Aralık ayında KSGM'ye 183 Aile İçi Şiddet hattına gelen başvuru ve yapılan görüşmelere ilişkin sayısal bilgiler ve 183'ün sağladığı destekler hakkında bilgi edinme başvurusunda bulunduk.
- Bunların dışında yıl boyunca, şiddete maruz kaldığı için dayanışma merkezimize başvuran ya da sığınakta kalan kadınlar için resmi kurum ve kuruluş birimleri ile gerektiğinde şikâyet, bilgilendirme ya da talep içeren yazışmalar sürdürüldü.

Yeni ve Güncellenen Yayınlarımız

- Ocak 2017, Kadına Yönelik Şiddeti Önlemede Önemli Bir Başlangıç: Veri Toplama ve Yönetim Modellerine Karşılaştırmalı Bakış
- Kasım 2017, Veri Toplamanın Önemi ve Dijital İmkanlar Atölyesi Raporu (Kurultay Atölye)
- Temmuz 2017, Kadın Da(ya)nışma Merkezleri ve Sığınaklar Nasıl Olmalı? Pratik Bilgiler El Kitabı
- Temmuz 2017, 2010'larda Erkek Şiddetine Karşı Kadın Sığınakları, Dayanışma Merkezleri ve Dayanışma Politikaları: Türkiye'den ve Avrupa'dan Deneyim Paylaşımları Konferans Kitabı ve Videoları
- Temmuz 2017, Kadına Yönelik Şiddetle Mücadelede "İyi" Uygulamalar
- Temmuz 2017, Kadına Yönelik Şiddetle Mücadelede Uluslararası Hukuk Mekanizmaları: Pratik Bilgiler El Kitabı (İkinci Baskı)
- Temmuz 2017, Soru ve Yanıtlarla Erkek Şiddetine Karşı Kadın Dayanışması, (Üçüncü baskı)
- Temmuz 2017, Sıgımsız Bir Dünya İçin Yaşasın Kadın Dayanışması
- Eylül 2017, Kadına Yönelik Şiddet ve Aile İçi Şiddetin Önlenmesi ve Bunlarla Mücadeleye Dair Avrupa Konseyi Sözleşmesi'nin hükümlerini yürürlüğe koyan yasal ve

diğer tedbirler hakkında Türkiye'nin İlk Raporuna İlişkin Sivil Toplum Örgütlerinin Gölge Raporu